

15 DAG HAMMARSKJÖLD

¹Några av de tal, Förenta nationernas generalsekreterare Dag Hammarskjöld höll, samlades och utgavos efter hans död. Följande fria citat äro hämtade ur denna bok. Man möter i denna en livsåskådning, som är i full överensstämmelse med esoterikens, humanismens ädlaste principer.

²Ingen tillvaro är mera tillfredsställande än den som ägnas åt osjälvisk tjänst åt mänskligheten. Den fordrar att man offrar alla personliga intressen men kräver också modet att utan att rygga tillbaka träda in för sina övertygelser.

³Tro på människovärdet och människans vett och fundamentala värdighet är ett livsideal utan vilket man ej följer en väg av tålmodig förhandling, oavslätlig ansträngning att försona, att medla, att jämka samman motsättningar, att vädja till människors förnuft för att bygga upp ett samförstånd. Detta ideal av samhällsnyttig tjänst och denna tro på den goda viljans slutliga triumf är en levande verklighet.

⁴Vi inse att vi leva i en tid av förändring och snabb utveckling men äro ovilliga anpassa våra vanor efter dessa förändringar.

⁵FN måste tjäna och stärka ordningen som en fredens borgen, med möjlighet för en och var att leva ett fullvärdigt liv i frihet. Organisationen måste besjålas av och försvara tron på de enskilda människornas värdighet och värde.

⁶Aldrig förr ha all världens svårigheter så snabbt nått in i varje hem. Men sällan på ett sätt som gör det möjligt för envar att avgöra vad som är hans tillbörliga reaktion på världens angelägenheter i ljuset av hans egna grundläggande ideal.

⁷Vår tid präglas av strävan efter social och ekonomisk jämlikhet inom de enskilda nationerna samt lika rättigheter och möjligheter för alla nationer. Båda tendenserna utgöra strävan efter en värld av större rättvisa, nödvändig för en varaktig fred. Skulle emellertid dessa konstruktiva krafter utvecklas utanför ett system av rättslig ordning som besjålas av viljan till fred, innebär de ett hot om förstörelse.

⁸Den insats FN kan göra ifråga om underliggande ideologiska spänningarna är begränsad till att med tålmod och ihärdighet uppmuntra viljan till opartiskhet och respekt för rättvisan. Men den kan icke påverka de grundinställningar som äro avgörande i kampen om människors hjärtan.

⁹Vårt förhållande till våra medmänniskor bestämmer icke vår inställning till ideal, utan det bestämmes av våra ideal. Vi omfatta ideal och intressen för deras egen skull, inte därför att de äro vår omgivning. Vem visar verklig lojalitet mot denna omgivning? Den som inför sitt samvete inser att någonting är på tok och ger uttryck för sin kritik, eller den som, för att skydda sig själv, tiger med sin kritik? Lojalitetsbegreppet förvrängs, när det uppfattas såsom blint godkännande. Det tolkas rätt när det anses innefatta ärlig kritik.

¹⁰Det talas mycket om frihet och om frihetens välsignelser. Det talas mindre om frihetens förpliktelser och om de ideal som friheten måste leda av. En individualism, som icke godtar begränsningar, vare sig de påläggas av samhället eller av medmänniskorna, och icke heller ett moget ideal, skulle leda till anarki.

¹¹Varje människa är ett syfte i och för sig, av oändligt värde som individ. Att åberopa sig på denna åsikt till egen förmån är enkelt. Men den blir en realitet först när vi själva tillämpa den i vårt förhållande till andra.

¹²När nationalism betecknar en självtillräcklig isolationism och internationalismen förringar betydelsen av nationellt liv, bli orden motsägande och motsvarande inställningar oförenliga. Med en del av sin varelse tillhör individen ett fosterland, och med en annan del är hon medborgare i en värld, som icke längre medger nationell isolering. Frågan är inte antingen nationen eller världen utan hur man skall tjäna världen genom att tjäna sitt folk eller nationen genom att tjäna världen.

¹³Tekniska förändringar ha skapat ett nytt slags inbördes beroende nationerna emellan och fört

alla folk närmare varandra. Hela mänskligheten måste idag betraktas som en enhet i viktiga ekonomiska, tekniska och politiska hänseenden.

¹⁴Tron på nationell bestämmanderätt är både en tillgång och en belastning: Tillgång som föresats att forma eget öde och ta ansvar för detta, som broms mot omogna experiment i internationell integration, men belastning när de göra oss blinda för nödvändigheten av internationell organisation som blivit nödvändig för nationellt liv.

¹⁵Trots historiens alla vittnesbörd om motsatsen under två tusen år har hoppet om en värld i fred och ordning, besjälad av aktning för människan, aldrig upphört att sysselsätta människosinnet. Vi ha nått ett sådant skede i vår tekniska utveckling, att vår tro har nya möjligheter att forma historien.

¹⁶Två av våra vanligaste svagheter förefalla att vara vår missaktning för saker som ta lång tid och vår tendens att vältra över ansvaret på våra institutioner. Ofta är det vår vana att skönja målet och i och med definitionen anta att vi automatiskt ska uppnå det. Detta kommer oss att förväxla mål och medel, att beteckna såsom misslyckanden vad som är historiska framsteg, att uppfatta stora ting som små.

¹⁷Utan att de mänskliga rättigheterna erkännas få vi aldrig fred, och det är endast inom fredens ram de mänskliga rättigheterna kunna utvecklas helt och fullt. Vars och ens rätt till trygghet och frihet från fruktan hör till de elementäraste av mänskliga rättigheter.

¹⁸Bakslag i försöken att genomföra ett ideal bevisar icke att det är något fel på idealet. Det är icke meningslöst att förkynna lagen därför att dess efterlevnad icke kan genomtvingas. Lagen är framtidens ofrånkomliga lag, och det skulle vara att förråda framtiden, om man icke förkunnade lagen enbart på grund av nuets svårigheter. Den kan icke bli levande verklighet, om de som äro ansvariga för dess utveckling kapitulerade inför svårigheterna.

¹⁹I en masskultur, där reklamen i försäljningsintressenas tjänst hamrar in föreställningen, att det senaste måste vara det bästa, degraderas boken för många till en snabbt åldrande konsumtionsvara. Därmed följer en litteraturens industrialisering, som ger bestsellerlistornas anvisningar om publiksmaken företräde framför intresset för det väsentliga och därför livskraftiga. Alltid hotar illusionen, att det gamla är förgånget därför att allt är vordet nytt. En uttrycksform, som kräver mindre självverksamhet, föredras framför den kvalificerade litteratur som förutsätter reflexionsförmåga och eftertanke.

²⁰För övrigt går man så helt upp i de fysiska förströelsemöjligheter moderna tekniken erbjuder, att man allt mer förlorar intresset för livsåskådningsfrågor. Behovet av en livsåskådning tycks fyllas av kulturen av formförnekande spontaneitet i konsten och av en absurditetens livsfilosofi. Vår tid "glömmer visdom för kunskap och kunskap för nyheter". Det produceras en litteratur i vilken realism förvandlas till reportage åsyftande att fylla en växande fritids andliga tomrum utan oro eller möda för läsaren.

²¹Det finns intet automatiskt i framåtskridandet, intet vi få för ingenting i våra framgångar. Vår tid bevittnar ett omslag från tidigare släktleds "mekaniska" optimism till nuvarande generationens stridbara optimism. Vi ha lärt oss en hård läxa, och vi måste sannerligen lära oss den om och om igen.

²²Konflikten mellan olika inställningar till människans och andens frihet eller mellan olika synpunkter på mänsklig värdighet och individens frihet pågår ständigt. Till slut står striden mellan mänsklighet och undermänsklighet. Vi befinna oss på farlig mark om vi anse, att någon enskild, någon nation eller någon ideologi har monopol på rätt, frihet och mänsklig värdighet.

²³Misstron mellan människorna har blivit en del av vår livssyn, som allt mer förstärkes genom misstänkliggörande av allas motiv och handlingar, av förtalets allt förgiftande propaganda. Vi kunna alla bidra till att bryta ned misstrons murar genom enkel trofasthet mot andens oavhängighet och den fria människans rätt att tänka fritt och säga vad hon tänker.

²⁴Det tillkommer samhället att axla sitt ansvar i kampen mot fattigdom, sjukdom,

människoförakt och brist på frihet med de medel vetenskap och teknik satt i dess händer. Det är likaledes samhällets plikt att ta på sig ansvaret för utvecklingen av metoder, som sätta människorna i stånd att leva i denna krympta värld och att av förändringarnas dynamik skapa en stabil fred.

Ovanstående text utgör uppsatsen *Dag Hammarskjöld* av Henry T. Laurency.
Uppsatsen ingår i boken *Livskunskap Fem*, utgiven 1995.
Copyright © Förlagsstiftelsen Henry T. Laurency 1995.